

המשך הסטטוס קוו מסוכן יותר מהחלת הריבונות

מאת אלוף (מיל") גרשון הכהן

מבט מבס"א מס' 1,610, 19 ביוני 2020

תקציר: בניגוד להטלת תרחיש האימים לפיו החלת הריבונות בחלקי יו"ש תביא להפיכת ישראל למדינה דו-לאומית, צעד זה אינו נוגע כלל לרוב הפלסטינים המתגוררים בשטחי A ו-B, והנתונים מאז ינואר 1996 לשליטת הרשות הפלסטינית. אף סיכוניו המדיניים של המהלך אינם פחותים מהסכנות הביטחוניות הכרוכות באי-יכולתה של ישראל לשמר לנצח את נוכחותה הביטחונית הארעית בבקעת הירדן.

המתנגדים להחלת הריבונות, רובם בכירים לשעבר במערכות הביטחון, מציגים לציבור מכלול סיכונים רחב ומסבירים בשם "סמכותם המקצועית" כי מדובר בנטילת סיכון מיותרת ומזיקה, כאילו שדרכם חפה מסיכונים. כאן נדרשת התערבות לתיקון עקרוני בתיאור המציאות: המדובר במצג שווא כאילו שאלמלא עניין הריבונות הייתה המציאות האסטרטגית בה נתונה ישראל ממשיכה לנוע בדרך המלך ללא החרדה הכרוכה בצעידה לבלתי נודע, כאילו שיש אפשרות נכונה ואחראית להמשיך בדרך המוכרת והטובה (לכאורה).

אלא שאם תדחה ממשלת ישראל את ההזדמנות להחלת ריבונות הכרוכה בתוכנית הנשיא טראמפ, פוטנציאל הסיכונים לעתיד ישראל גדול שבעתיים מהסיבה הפשוטה שאין ביכולתה לשמר לעד את נוכחותה הביטחונית הארעית בבקעת הירדן. הסיכונים טמונים, אם כן, בכל אחת מהדרכים. הבחירה בפניה עומד ראש ממשלת ישראל בשעה זו היא בין הסיכונים המוכרים פחות או יותר הכרוכים בהחלת הריבונות, לבין הסיכונים הפחות מוכרים הטמונים בקריסת הסטטוס קוו בו מצויה ישראל בגבול הירדן.

זו הייתה לדוגמה תוכנית הגנרל האמריקני ג'ון אלן שהמליץ בהמשך למתווה הנשיא קלינטון על נסיגה מלאה של כוחות צה"ל מבקעת הירדן. הסכימו לכך רה"מ ברק ואולמרט. זו גם תוכנית היסוד להסדר הקבע המומלצת באתר "מפקדים לביטחון ישראל". במצב זה עלול איום מהסוג שמציבים חיזבאללה וחמאס להתייצב על פאתי כביש 6. על הציבור לבחור בין הסיכונים הטמונים בדרך הריבונות לבין הסיכונים הקשים פי כמה הטמונים בהמשך מגמת הנסיגות.

חשוב לחזור ולהדגיש: תוכנית רה"מ להחלת הריבונות אינה נוגעת כלל לרוב הפלסטינים המתגוררים בשטחי A ו-B ונתונים מאז ינואר 1996 לשליטת הרשות הפלסטינית. גם אם הרשות תחליט לחדול מלהתקיים, אין כל כורח דטרמיניסטי בשיבה לימי הממשל הצבאי.

נקרתה לממשלת ישראל הזדמנות, שלא ברור אם תשוב, לקידום אינטרסים לאומיים חיוניים לעתידה. זו הזדמנות לא רק להרחבת שליטה טריטוריאלית אלא גם למיצוב מחדש של ישראל כבעלת תעוזה לפעול למען עתידה גם נוכח איומים. זו גילומה של ריבונות, עוצמה מדינית ועצמאות, בממדיה המהותיים.

* אלוף (מיל') גרשון הכהן הוא עמית מחקר בכיר במרכז בגין-סאדאת למחקרים אסטרטגיים. שירת בצה"ל במשך ארבעים ושתיים שנים. פיקד על חיילים בקרבות מול מצרים וסוריה. לשעבר מפקד גיס ומפקד המכללות הצבאיות.